

menu staan nog duizend Eiders en wat Bergeenden.

Als er net stevige westenwind is geweest, is er in de herfst op Simonszand gereede kans op zeevogels, zoals - meestal juveniele - Jan-van-genten, soms Dwergmeeuwen en Drieteenmeeuwen en later in het jaar een enkele Roodkeelduiker of die ene Kleine Alk.

Met oostenwind schuift een zangertjesbaan boven Simonszand. Dat heeft in de herfst soms aandoenlijke momenten. Dan zit er tussen de overwoegende Tapuiten, Graspiepers en Boerenzwaluwen een Tjiftjaf die in de minieme luwte van een vogelaar probeert te recupereren, sterft een Roodborst in je uitgetrokken rubberlaars of verdwijnt een twijfelende Kramsvogel voor je ogen in de golven van de Waddenzee. Dit alles in elk geval gegarandeerd met honderd Gewone Zeehonden en ten minste één Slechtvalk. Minder honkvast zijn de jagende Bruine Kiekendieven en Smellekens.

Het plan: vrijdagavond 14 september uiterlijk 23.00 uur verzamelen in de haven van Noordpolderzijl, de kleinste zeehaven van Nederland. Dat betekent uiterlijk 20.30 uur uit de Randstad wegrijden met de auto. Openbaar vervoerreizigers moeten naar NS-station Usquert en daar door medevogelaars opgehaald zien te worden. Spreek dat liefst van te voren met elkaar af. Usquert ligt ongeveer vijf kilometer van Noordpolderzijl. De boot is de ms Boschwad of de ms Noordster, afhankelijk van de grootte van de groep en de nadere beslissing van de schipper. Je merkt vanzelf welke boot het is. De boot vaart 's nachts richting Simonszand. Er wordt op de boot geslapen. Zaterdag 15 september de hele dag op Simonszand. 's Avonds op de boot warm eten. Opnieuw op de boot slapen. Middernacht terug in Noordpolderzijl. Zondag 16 september al vogelend via de kwelders van Noordpolderzijl, Bandpolder en Ezumakeeg (Lauwersmeer) terug naar de Randstad waar rond 18.00 uur zondagavond het avontuur eindigt.

Meenemen: voldoende broodmaaltijden en drinken voor jezelf. Warme en waterdichte kleding. Het is kouder dan je denkt. In tegenspraak met de vorige zin: badpak. Matje en slaapzak. Handdoek. Extra wadloopschoeisel (bijvoorbeeld hoge sneakers), extra sokken, en eventueel een waadpak. Kijker, telescoop, en een mobieltje. Een kornet zou leuk zijn.

Kosten, exclusief reiskosten naar Noordpolderzijl: circa € 17,50. Betalingswijze: storten op gironummer 6243822 t.n.v. Vasco van der Boon, o.v.v. "Simonszandexcursie" (deelname in volgorde van ontvangst) of cash op de boot. Maximaal 20 deelnemers.

Opgeven liefst zo snel mogelijk maar uiterlijk op 12 september, inclusief je vervoersplan en of je mensen mee wilt en kan laten rijden, bij: vasco.van.der.boon@planet.nl. Voor nood: 06-54371978. Vanaf windkracht zes en/of bij bliksem kan de tocht op het laatst nog afgelast worden, dus geef een telefoonnummer op waar je maximaal bereikbaar bent op 13 en 14 september.

Vasco van der Boon is lid van de VWGA en coördinator van het Utrechtse clubje vogelaars dat Simonszand telt.

Rotszwaluwen op IJburg

Rob Baars

FOTO: MARS MULJSE

*Rotszwaluw, Astronautenweg,
Hoorn, 19 november 2006*

Nagekomen bericht: de CDNA heeft alle drie de gevallen van twee Rotszwaluwen aanvaard als een geval van twee vogels zwerfend door NL in Nov 2006 (red.).

Op 5 november 2006, aan het einde van een grauwe middag, stuitten Sietske Sybrandi en ik op IJburg op twee zwaluwen. Dat is op zich al bijzonder, zo laat in het jaar. Het waaide flink uit het westen. De vogels bewogen zich met snelle vleugelslagen voort tegen de wind in. Tegen de donkergrijze lucht was het precieze kleed niet goed te zien met de kijker. Terwijl ze voor een gebouw langs vlogen waren meer details zichtbaar: grijsbruine bovendelen, een lichtbruine, egale borst en buik, lichter afstekend tegen de donkere kop, donkerder ondervleugels en donkere staart. De combinatie van de grijsbruine bovendelen, het gedrongen formaat, en de typische stijve glijvlucht met driehoekig uitgestrekte vleugels vlak langs het gebouw gaf de doorslag: Rotszwaluwen! Dwaalgasten uit zuidelijk Europa, die normaal niet dichterbij Nederland komen dan de Alpen.

Een ommetje met onze zoon door het Diemerpark vanaf het IJburgse Steigereiland kreeg zo een wel heel bijzonder einde. Meer dan wat Graspiepers en Dodaarzen hadden we tot dan niet gezien.

We hadden geen fototoestel bij de hand, en ook geen vogelgids om alle kenmerken direct te checken. Ik herinnerde me het kenmerk van de witte staartvensters. De staart was vooral gesloten, en heel licht gevorkt. Af en toe werd hij kort gespreid bij het veranderen van richting in de luwte. De onderstaartdekveren waren donker, met een soort gemarmerd patroon van de afstekende randjes van deze veertjes.

In eerste instantie zagen we geen staartvlekken. Toen de zwaluw de staart kort spreidde, kreeg Sietske ze even in beeld aan de bovenzijde van de staart. Zij had het geluk op dat moment de kijker, die we om beurten deelden, in handen te hebben.

Mijn melding die avond op AVN werd direct via waarneming.nl landelijk bekend. De volgende morgen was er een flinke delegatie op IJburg te vinden, op zoek naar deze zeldzame verschijning. Een zekere Rotszwaluw zou een primeur zijn voor de Nederlandse avifauna. Helaas was het zoeken tevergeefs.

Vanaf nu was vogelend Nederland in verhoogde zwaluwen-paraatheid. Diverse waarnemingen volgden. Op 6 november, "the day after", vliegen twee niet nader te determineren zwaluwen richting oost langs het Windroosplein op de Oostelijke Eilanden (werd gemeld aan Guus van Duin). Gezien de locatie en de datum zouden dit heel goed de vogels van IJburg kunnen zijn.

Weer een dag later, 7 november, ziet Cor Oskam twee Rotszwaluwen over de vinkenbaan van Westenschouwen. Deze werden goed gezien en zelfs gehoord.

Twee keer twee Rotszwaluwen binnen twee dagen!

Op 14 november, anderhalve week later, worden eerst voorzichtig maar uiteindelijk twee Rotszwaluwen gemeld in Hoorn, door Maarten Hotting. Ze verbleven daar van 14 t/m 24 november 2006 en werden in volle glorie door velen gezien.

Ook andere late zwaluwen kregen aandacht, zoals een Gierzwaluw op 17 november, ook in Hoorn, een op 18 november in Amsterdam (waarneming.nl; René Vos) en een ongedetermineerde maar gefotografeerde zwaluw op 19 november bij de Gooimeerdijk, die even tot opwinding leidde. Dit bleek op basis van de foto toch een Boerenzwaluw (Goois VogelNet).

En tenslotte, de dag nadat de vogels in Hoorn voor het laatst werden gezien een donkerbruine zwaluw over de Egmondse duinen ("Oever- of Rotszwaluw") op 25 november door Robert Heemskerck. Hij heeft daarmee wellicht de laatste Rotszwaluw voor Nederland uitgezwaaid.

Status van Rotszwaluw in Nederland Al eerder zijn er vrij zekere meldingen van Rotszwaluwen in Nederland gedaan, onder andere op Schiermonnikoog (augustus 2004) en Terschelling (oktober 2005). De waarnemingstijd was in beide gevallen kort, en tot overtuigend bewijs voor de CDNA kwam het tot dusver niet.

Minder twijfel bestaat er over de niet gefotografeerde waarnemingen van november 2006 - IJburg en Schouwen-Duiveland. Absoluut overduidelijk zijn de door velen gefotografeerde en gefilmde Rotszwaluwen van Hoorn.

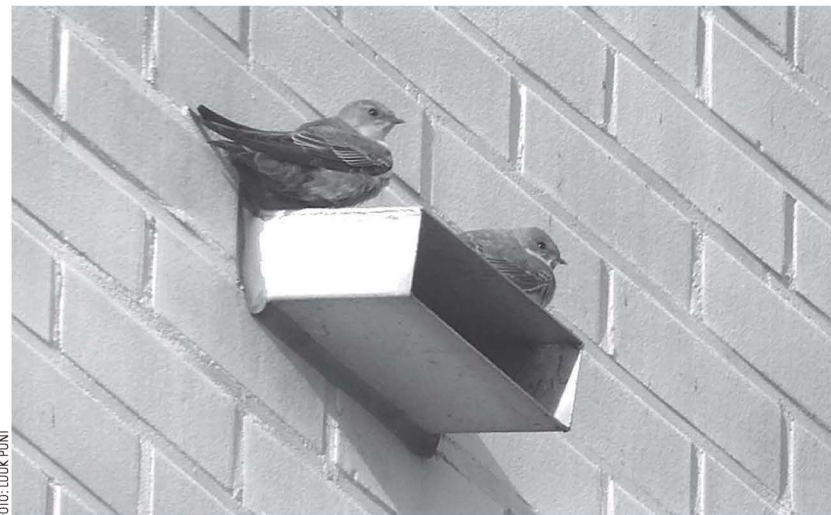

FOTO: LUKK PUNT

Rotszwaluw, Grote Waal, Hoorn, 18 november 2006

Buiten Nederland Buiten de Zuid-Europese broedgebieden zijn er met enige regelmaat waarnemingen van Rotszwaluwen gedaan, waaronder in:

- Engeland: april 1999, Leicestershire (1 ex.) en 22 oktober 2006, Surrey (1 ex.);
- Finland: mei 2003 (tweede ooit voor dit land);
- Denemarken: mei 2006 (zesde ooit);
- België: 4 november 2005, Mechelen (derde ooit);
- Zweden: augustus 2003 (1 ex.) en 20 t/m 31 oktober 2006 (max. 4 ex.).

Reconstructie Ondanks de kans op onjuiste speculatie is het zeer aanlokkelijk om een reconstructie te maken. Dat zou dan een verhaal worden als volgt:

Een groep van minstens vier jonge Rotszwaluwen is gaan zwerven, zoals - blijkens bovenstaande gegevens - wel vaker gebeurt. Dankzij het warme najaar en met een zuidenwind zijn ze ver noordelijk tot in Zweden beland (Småland, 4 ex. t/m 21 oktober).

Vervolgens zijn ze verder getrokken waarbij in ieder geval één vogel via Engeland (Surrey, 22 oktober) naar het zuiden is gevlogen, en de andere drie in Zweden (Linköpings stad, 22 t/m 31 oktober) zijn blijven hangen.

Na 31 oktober zijn deze drie vogels vertrokken, waarbij er twee via IJburg (5 november) en Zeeland (Westenschouwen, 7 november) in Hoorn zijn beland (14 t/m 24 november).

Het kan natuurlijk ook zijn dat er in totaal vier vogels in Nederland zijn gepasseerd, en dat de twee zwaluwen in Westenschouwen andere individuen zijn geweest dan die op IJburg en in Hoorn zijn gezien. Op 25 november tenslotte, langs de kust bij Egmond, een laatste Rotszwaluw in Nederland.

Conclusie De twee Rotszwaluwen zijn de eerste gedocumenteerde gevallen voor Amsterdam. Het is in dit digipix-tijdperk natuurlijk zonde dat een bewijsfoto ontbreekt. De beschrijving was echter dermate sluitend dat enkele tientallen vogelaars de moeite namen om ter plaatse te gaan zoeken. En met de waarnemingen in Zeeland en later in Hoorn is het zelfs statistisch uitermate waarschijnlijk dat de Rotszwaluwen van IJburg geen UFO's zijn geweest.

Ik durf de stelling wel aan dat de Rotszwaluw al eerder in Nederland is geweest. Het zal het gebrek aan voldoende ervaren waarnemers, een te snelle doortrekker (Schiermonnikoog, Terschelling) of domme pech zijn waardoor er nooit eerder een helemaal 'af' is gemaakt. Op het juiste moment op de juiste plaats zijn is een kwestie van geluk, zo blijkt ook in dit geval. Tel daarbij op dat het een onopvallende soort is voor het gros van de waarnemers, en dat verwisseling met een Oeverzwaluw mogelijk is, waardoor een "bruine zwaluw spec." al snel in de anonimiteit verdwijnt. Dat is het lot van wel meer "saai bruine" vogeltjes.

We wachten de beoordeling door de CDNA af en zijn blij met deze mooie waarneming.

Bronnen

Dutch Birding nr. 3, 1999. Crag Martin Leicestershire.
Svensson et al, 2000, ANWB Vogelgids van Europa.
Trouw 20 November 2006. "Saai Rotszwaluwen trekken veel bekijks in Hoorn".
Het Parool 6 en 7 november 2005. "De Rotszwaluw is onopvallend en toch bijzonder".
Top of Holland Birdingclub jg. 1 nr. 3. "Rotszwaluw 10 oktober 2005 Terschelling".

Internet

www.dutchbirding.nl.
www.netfugl.dk, WP observations: Eurasian Crag Martin.
Gois VogelNet.
Waarneming.nl (inclusief Forum).

Ledenmutaties

Nieuwe leden
R. van Dijk, Amsterdam
M. Dijkstra, Amsterdam
M.J. Langeveld, Amsterdam
S. Leefsma, Amsterdam
P.R. Rodrigues, Amsterdam-ZO
A. de Rooij, Amsterdam

Verhuisd
S. de Bie, Amsterdam
R. van Boxsel, Amsterdam
B. de Knecht, Utrecht
F. van der Lans, Amsterdam

Opzeggingen
P.I. Boer, Amsterdam
G. van der Burg, Amsterdam
M. Dijs, Beverwijk
Mw. van der Eb, Amstelveen
A. Hoffman, Amsterdam
C. Latdorp, Edam
K. Lont, Waardenburg
W. Mosch, Murcia, Spanje
E. Nijssen, Amsterdam
J.H. van Oers, Den Haag
R. van Ouwkerk, Breda
U. Rijlaarsdam, Beverwijk
P.T.M. van Tongeren, Amsterdam
E. Veltmeijer, Vught
G. Verlaan, Amsterdam
S. Waasdorp, Amsterdam

Colofon

Redactie: Ellen de Bruin, Vecht en Gein 3, 1393 PX Nigtevecht, 0294-257650, ellen.de.bruin@hotmail.com
Opmaak: Robert Heemskerk, 020-6626163, robhee@orange.nl
Voorzitter: Jip Louwe Kooijmans, Blankenstraat 118, 1018 SG, 020-4223938, jip_lk@hotmail.com
Secretaris: Hanna Hirsch, Uiterwaardenstraat 308, 1079 DB, 020-6462240, hirsch@xs4all.nl
Penningmeester: Cor Veenman, Windrooskade 40, 1018 ZX, 020-6258424, windroos@knmg.nl
Algemene bestuursleden: Jos Bontekoe, Sumatraplantsen 137, 1095 HZ, 020-6922877;
Jan van der Ben, Valeriusstraat 238/1, 1075 GL, 020-6622304, janvdben@planet.nl
Commissie vogelbescherming: Edial Dekker, 020-6933140, edial@hetnet.nl
Coördinator broedvogelatlas N-H: Jan van der Ben, 020-6622304, janvdben@planet.nl
Waarnemingensecretaris: Dennis de Vré, Mezquitalaan 61, 1064 NS, 020-6144424, dennisdevre@hccnet.nl
Standwerk: Manuel Segond van Banchet, Binnenkadijk 353, 1018 AX, 020-6249851, maanduyf@planet.nl
Excursies: Jip Louwe Kooijmans, 020-4223938, jip_lk@hotmail.com
Lezingen: Edial Dekker, 020-6933140, edial@hetnet.nl
Website: www.vogelwerkgroepamsterdam.nl
AVN: groups.yahoo.com/group/Amsterdams_VogelNet
Lidmaatschap leden: € 15,-, Huisgenootleden: € 4,50, Betaling via Postbank 5060400, t.n.v. Vogelwerkgroep Amsterdam te Amsterdam

Overname van artikelen: gaarne in overleg met de redactie

Deadlines van De Gierzwaluw: 20 januari, 20 april, 20 juli, 20 oktober.